



Julie Nord benyttede finanskrisen til at gemme sig: »Det har været rart at se mine billeder uden salgsskilt på. At have mine billeder for mig selv, gemme lidt på dem. Jeg har sat mig selv og min kunst i centrum igen.« Nu viser hun dem dog frem på ARoS. Her ses Julie Nord i udstillingens første rum, hvor hun har malet sorte motiver direkte på væggen. Foto: Nikolai Lorenzen

Det er fand'eme uhyggeligt, du

En manisk tusch: »Jeg har nok et næsten barnligt behov for at gøre oprør mod det forventede.« Tegneren Julie Nord er tilbage efter halvandet år i arbejdsværelset – med en stor udstilling på ARoS i Århus.

TOM HERMANSEN
tom.hermansen@jp.dk

Det begyndte med en lille udstilling på Aarhus Kunstmuseum i 2003. Da fik de kunstinteresserede øjnene op for hendes næsten magisk tiltrækkende tegninger. Siden er der kommet mange flere billeder til, talrige udstillinger og masser af medieomtale. Julie Nord blev berømt på rekordtid. Men de seneste par år har hun været i frivilligt eksil – hjemme i arbejdsværelset på Amager.

»Jeg har lukket døren for at få fred. Jeg har brugt min tid på at læse, se film, på at fordybe mig og tegne. Stillet mig selv nogle svære spørgsmål: Hvad laver jeg, hvor vil jeg hen?

På den måde kan man sige, at finanskrisen kom belejligt for mig, den gjorde det nemmere at lukke døren. Efter opsvinget, hvor det handlede meget om penge, medieomtale og hvilket galleri, man var tilknyttet, er der kommet mere ro på. Jeg har ikke haft soloudstillinger, ingen store forpligtelser ud over den basale: forpligtelsen til at bevare og forny vitaliteten i min kunst. Det har været rart at se mine billeder uden salgsskilt på. At have mine billeder for mig selv, gemme lidt på dem. Jeg har sat mig selv og min kunst i centrum igen.«

Men nu er freden forbi. Det, Julie Nord har skabt bag den lukkede dør, er nu til skue. De nye tegninger, store og små, sorte/hvide og farvede, hænger på kunstmuseet ARoS i Århus i de kommende tre måneder.

Sammen med nogle af de velkendte.

Julie Nord viser rundt i udstillingen og forklarer, at hun i højere grad end tidligere lader tuschen vandre manisk hen over papiret. De nye billeder er ikke så planlagte som tidligere, men i højere grad resultater af impulsive bevægelser med hånden, lidt som en krusedulle-telefontegning, hvor den ene underlige form tager den anden.

Men universet er det samme. Det er stadig de ved første øjekast yndefulde tegninger af uskyldige landskaber med søde, unge piger, der dog ved nærmere eftersyn viser sig at bebo en skræmmende, irrationel verden. Når man kigger på billederne, kunne man nemt konkludere, at Julie Nord's barndom må have været grum. Men denne uhyggelige barndomsverden er mest en

kærkommen måde for hende at sige noget alment om tilværelsen, forklarer hun.

På gyngende grund

»Mine værker handler ikke om mit liv i 1:1-forhold og heller ikke om min barndom, selv om mange tror det. Jeg benytter en slags *method acting*; jeg pisker en stemning op, når jeg arbejder. For at piske den stemning op trækker jeg på alle mine egne følelsesaflejringer, f.eks. mine egne præpubertetsoplevelser, netop den følelse af, at virkeligheden ikke længere er, hvad den så ud til at være. Men motiverne og handlingen på billederne er ikke mine egne oplevelser – de er fortællinger, opdigtede historier.«

Julie Nord fortsætter:

»Dén alder, når man er 11-13 år gammel,

Julie Nord

Født 1970 i København, hvor hun bor og arbejder i dag.

Uddannet på kunstakademiet i København 1994-2001.

Repræsenteret af Houldsworth Gallery, London, og Galleri Brandstrup, Oslo.

Hun har været med på talrige udstillinger i ind- og udland og har permanent værker på Statens Museum for Kunst, ARoS og Arken.

Den nye udstilling rejser efter ARoS videre til Finland, Sverige og England.



Pigen på "Speaking in tongues" ligner et motiv fra en opdragende børnebog fra 1950'erne. Hun er imidlertid ikke tegnet helt færdigt, ligner mere et forstudie til et maleri. Hendes øjne er slørede, næsten dopede eller i trance. Ved hendes mund ses en taleboble, der indeholder forvrængede motiver og tvangsprægede ornamenter. Taleboblen er malet i sort tusch, og den fremstår mere konkret og virkelig end pigen, der udsiger den. På den måde forstyrrer Julie Nord virkeligheden. "Speaking in tongues", 2009. Foto: ARoS

»Jeg benytter en slags method acting; jeg pisiker en stemning op, når jeg arbejder. For at pisike den stemning op trækker jeg på alle mine egne følelsesaflejringer, f.eks. mine egne præpubertetsoplevelser, netop den følelse af, at virkeligheden ikke længere er, hvad den så ud til at være.«

Julie Nord, tegner

»Det, jeg laver, tiltaler begge køn. Pigen er faktisk mest af alt en dør, beskueren kan gå igennem, ind i værket. Der bor en lille pige inde i os alle sammen, tror jeg. I hvert fald i denne arketyperiske form, hvor hun signalerer sårbarhed. I nogle af mine værker bliver det desuden vendt på hovedet, og pigen ser ud, som om hun lige har myrdet sine forældre eller kan se lige igennem dig og ved meget mere end du selv. Men det kunne såmænd også være en lille dreng; pigen giver mig bare rig mulighed for at tegne masser af sløjfer (Julie Nord griner), der leder øjet rundt i billedet. Og jeg laver såmænd også værker uden piger, men benytter altså som regel et lokkende motiv, der leder dig ind i billedet som en slags tillidvækker eller forfører, der tilforladeligt åbner døren, så du kan gå ind i "The Hounded House".«

Væk med vanetænkning

Og så er vi inde ved kernen af hendes projekt: Julie Nord har et voldsomt behov for at arbejde dér i spøgelseshuset, hvor virkeligheden ryster, lige dér, hvor vores forventninger og vanetænkning bryder sammen.

»Jeg ser mig lidt som en forsker, der arbejder ud fra en tese. Og min tese er: At virkeligheden er en konstruktion – et bedrag. Netop for at pege på dette sætter jeg velkendte elementer sammen på måder, der forvrænger deres oprindelige betydning og gør det forventede mærkeligt. På den måde arbejder jeg med det absurde. Hvor mange klicheer kan jeg sætte sammen, uden at det bliver kitsch, overfladisk? Mine motiver er jo ofte meget sentimentale og minder på en måde om "grædende børn-malerier". Dermed rammer de næsten den laveste fællesnævner. Jeg er dermed kalkuleret omkring mine virkemidler, men har altid mig selv og mine følelser 100 pct. med. Jeg mener sgu de her sentimentale motiver alvorligt!«

En af klicheerne, hun arbejder med, er parcelhuset. På en af udstillingens store tegninger ser vi et parcelhus, fra hvis skorsten der vokser en røg af skumle, deliriske motiver. Men dette er ikke en banal, kulturradikal kritik af dem, der bor i parcelhus, forklarer Julie Nord:

»Jeg forsøger at lege med klicheer – på en humoristisk måde. Parcelhuset er et arketyperisk symbol på småborgerlighed. Et symbol på vanetænkning. Men småborgerlighed er jo ikke kun noget, som eksisterer på "Fuglebakkevej" i provinsen; de samme forventninger og fordømmelser ses jo også i mit eget "kulturelt dannede" segment: Der er det bare grøntsagskassen fra Årstiderne og den rigtige privatskole, vi bedømmer hinanden på, i stedet for perlegruset og carporten.«

Julie Nord påpeger dermed, at vi har en uhensigtsmæssig, dualistisk måde at anskue verden på, dvs. sort/hvid, politisk korrekt/ukorrekt, normal/psykisk syg, reaktionær/progressiv osv.

»Dualisme er hamrende problematisk, unuanceret og fastlåsende, men samtidig også et menneskeligt vilkår og sikkert en nødvendighed.«

Deliriske bobler

»Men når jeg tegner, forsøger jeg ikke at have en mening om, hvad der er rigtigt og forkert, normalt eller psykotisk. I dagligdagen opfatter jeg jo også verden dualistisk. Men i mit arbejde prøver jeg at rive kasser ned, rode det hele rundt og så arbejde derfra. Det er nemmere for mig at arbejde, hvis jeg opfatter virkeligheden som et bedrag. Det frisætter mit arbejde og mine tanker, gør det muligt at lege med min egen bevidsthed. Men når jeg går hjem fra atelieret, ved jeg jo godt, at min datter ikke er en konstruktion.«

Et eksempel på denne fremgangsmåde er den nye tegning "Speaking in tongues", hvorpå en lille pige sidder i sin fine grønne kjole og sine røde sko. Hun ligner et motiv fra en opdragende børnebog fra 1950'erne. Hun er imidlertid ikke tegnet helt færdigt, ligner mere et forstudie til et maleri. Hendes øjne er slørede, næsten dopede eller i trance. Ved hendes mund ses en taleboble, der indeholder forvrængede motiver og tvangsprægede ornamenter. Taleboblen er malet i skarp sort tusch, og den fremstår mere konkret og virkelig end pigen, der udsiger den.

»Så igen: Hvad er virkeligt?« spørger Julie Nord.

Når man går igennem Julie Nords nye udstilling, kunne man måske få det indtryk, at hun romantiserer den sindssyge.

»Jo, jeg er optaget af outsiderkunst, *art brut*. Altså kunst skabt af psykisk syge eller andre på samfundets rand, der ikke har kontakt til den etablerede kunstverden. Men jeg kan blive ekstremt forarget over den romantisering af psykisk syges kunst, som f.eks. den franske kunstner Jean Dubuffet stod for, og som lever videre i bedste velgående. Denne her idé om den ædle vilde/sindssyge, der opretholder en renhed, så vi andre kan fortsætte i vores konforme fordærv. Dér ser vi atter dualismen: det normale versus det syge. I nogle af mine seneste værker har jeg så arbejdet med sammenstillingen af disse forskellige virkelighedsopfattelser – det normale og det sindssyge, f.eks. i den store akvarel med pigen, der kører en dukkevogn, hvorfra der kommer en sky eller klat med psykotisk, delirisk indhold. Sempelthen for at se, hvordan de forskellige udtryk arbejder sammen inden for samme billedflade og fortælling.«

Nye, lignende måder

Men mens Julie Nord kæmper for at rive kasser ned, har hun samtidig bygget en ramme om sig selv. En ramme, der rummer hendes specielle, letgenkendelige formsprog. Det er et paradoks, som hun erkender.

»At forfalde til vanetænkning er en risiko hver dag, også for mig! Men formelt set føler jeg, at jeg har fat i en historie uden ende. Jeg kan hele tiden sætte verden sammen på nye måder. Men samtidig må jeg hele tiden dekonstruere mig selv, genopfinde mig selv. Men jeg må jo erkende, at jeg også har bygget en ramme om mig selv. At jeg har fundet en metode, og at jeg derfor hele tiden kan genkende mig selv, genkende mit arbejde. Jeg er dog ikke nødvendigvis tegner, til jeg dør. Men lige nu har jeg åbenbart brug for nogle meget enkle rammer: et lukket rum, en tusch og et stykke papir.«

Julie Nord: Xenoglossy
ARoS Aarhus Kunstmuseum
Vestgalleriet, Niveau 5
14. august til 21. november 2010

er en drastisk overgang, en limbo, fra en verden til en anden – dér, hvor det forventede ophører, og der endnu ikke er sat noget nyt i stedet. Grunden til, at jeg bliver ved med at kredse om disse *pre-teens*, er, at de symboliserer en sindstilstand af usikker grund under fødderne. Det kunne også være død eller voldsomme livsændringer, men når jeg tegner børn, er det, fordi de appellerer til en umiddelbar beskyttertrang, og at man derfor er mere tilbøjelig til at følge med dem ind i billedet uden forbehold.«

Ind i spøgelseshuset

Denne pige-verden har fået kritikere til at behandle Julie Nord som en femi-kunstner, hvis billeder primært henvender sig til kvinder. Men den køber Julie Nord ikke.